

Onderzoek positie Maatschappijleer

De NVLM heeft in samenwerking met de lerarenopleiding Maatschappijleer van de Hogeschool Rotterdam een klein onderzoek uitgevoerd onder 159 docenten Maatschappijleer, Maatschappijwetenschappen en Burgerschapscompetenties. De enquêtes zijn voor het grootste deel tijdens de Docentendag Maatschappijleer in februari afgenomen. Dit gegeven heeft invloed op de onderzoeksresultaten. Het percentage scholen waarop het examenvak Maatschappijleer 2 of Maatschappijwetenschappen wordt gegeven is bijvoorbeeld hoger dan op basis van landelijke cijfers mag worden verwacht.

In het onderzoek stond de positie van het vak op de scholen centraal: hoeveel lesuren worden er gegeven en hoe lang duren die lesuren? Is het vak een examenvak, wordt het vak serieus genomen, hoe groot is het percentage docenten dat onbevoegd lesgeeft?

Van de respondenten geeft ongeveer 19 procent les op het vmbo-bb, vmbo-kb en vmbo-gl. Ongeveer 50 procent geeft les op het vmbo-t. Een groot deel van deze docenten geeft ook les op de havo en het vwo. In totaal geeft 73 procent van de respondenten les op havo- en vwo-niveau.

Aantal lesuren vmbo

De meeste docenten in het vmbo geven twee uur per week Maatschappijleer 1. Van de docenten geeft 56 procent van de docenten twee lesuren van 50 minuten per week, 18 procent geeft twee lesuren van 45 minuten (in totaal is dat bijna driekwart van de respondenten). De overige docenten geven soms meer en soms minder dan twee lesuren van 50 minuten per week. Van de vmbo-scholen uit dit onderzoek biedt 45 procent het examenvak Maatschappijleer 2 aan. Deze scholen geven gemiddeld één lesuur Maatschappijleer 2 in het derde leerjaar; dat

kan dus ook een half jaar lang twee uur per week zijn. In het vierde leerjaar worden gemiddeld ongeveer drie lesuren gegeven.

Aantal lesuren havo/vwo

De meeste scholen geven twee lesuren Maatschappijleer per week in havo-4 of vwo-4. Ongeveer 75 procent van de docenten geeft aan dat dit op hun school het geval is. Meestal duren die lesuren 50 minuten, in sommige scholen duurt een lesuur 45 minuten. Van de scholen geeft 15 procent twee lesuren Maatschappijleer per week in de vijfde klas, bijna altijd is dat in het vwo. Maatschappijleer wordt in vwo-6 nog maar nauwelijks aangeboden.

Bijna 60 procent van de havo/vwo-scholen uit dit onderzoek biedt Maatschappijwetenschappen aan. De meeste scholen geven twee lesuren Maatschappijwetenschappen in het vierde leerjaar, een kleiner deel van de scholen geeft in dat leerjaar drie lesuren. De meeste scholen geven drie lesuren Maatschappijwetenschappen in de vijfde en de zesde klas, een kleiner deel van de scholen geeft in die leerjaren twee lesuren. In het onderzoek is geen onderscheid tussen havo en vwo gemaakt; dat maakt het moeilijk conclusies te trekken op basis van deze cijfers.

Aantal lesuren mbo

Ook over het aantal lesuren in het mbo valt op basis van dit onderzoek weinig te zeggen. Het aantal van twee lesuren per week wordt vaak genoemd, maar onduidelijk is hoe lang de periode is waarin deze lessen worden aangeboden.

Afronding schoolexamens

Meer dan 90 procent van de scholen rondt Maatschappijleer af met een schoolexamen dat uit meerdere toetsen bestaat. Bij ongeveer de helft van de scholen maken praktische opdrachten ook deel uit van het schoolexamen-cijfer. Op 90 procent van de scholen komen onvoldoenden bij schoolexamens voor. Een aantal docenten geeft aan niet te weten of er onvoldoenden worden gegeven. Op zes van de 140 scholen uit het onderzoek geven docenten geen onvoldoenden; uit eigen beweging of omdat de schoolleiding dat niet wil.

Bevoegdheden

Volgens de docenten die aan het onderzoek hebben meegedaan geeft op hun scholen bijna 70 procent van de docenten les met een bevoegdheid Maatschappijleer, daarnaast geeft ongeveer 10 procent van de docenten onderbevoegd les. Dat wil zeggen dat zij met een tweedegraads bevoegdheid lesgeven in het eerstegraads gebied. Als alles goed gaat, zal 10 procent van de docenten nog dit jaar zijn bevoegdheid halen; 10 procent heeft helemaal geen bevoegdheid voor het vak.

Wordt het vak serieus genomen?

De docenten geven gemiddeld een 8 aan de mate waarin hun collega's Maatschappijleer serieus nemen, voor directies is dat cijfer een 7,7.

Kanttekening

Zoals u uit mijn inleiding kunt opmaken kunnen bij de generaliseerbaarheid van deze onderzoeksgegevens kanttekeningen worden geplaatst. Toch willen wij u de resultaten niet onthouden, omdat ze wel enig inzicht bieden in de positie van ons vak in scholen.

Coen Gelinck

NVLM-bestuur

Hans Teunissen, voorzitter

telefoon: 06-28125692

e-mail: hansteunissen@nvml.nl

Coen Gelinck, vice-voorzitter

e-mail: coengelinck@nvml.nl

Felix van Vugt, secretaris

Amaliastraat 50

3522 AW Utrecht

telefoon: 06-16431651

e-mail: felixvanvugt@nvml.nl

Tom Stroobach, penningmeester

telefoon: 0320-249481

e-mail: tomstroobach@nvml.nl

Arthur Pormes

e-mail: arthurpormes@nvml.nl

Ingrid Faas, ledenadministratie

e-mail: ingridfaas@nvml.nl

Ruth Esselink

e-mail: ruthesselink@nvml.nl

Hetty Schepers

e-mail: hettyschepers@nvml.nl

www.nvml.nl

Girekening NVLM: 1889654